

Behandling i Kommunestyret - 22.11.2012

Ordføreren besvarte spørsmålet.

Svar:

1. Store kornarealer og velholdte trøndertun er det mest iøynefallende med landbruket i Stjørdal i dag. Mye av kornarealet drives av personer med jobb ved siden av eller av innleide entreprenører. Bak dette førsteintrykket skjuler det seg en nedgang i de aller fleste produksjoner. Det er noe utvikling i kraftforkrevende egg- og kyllingproduksjon, og svineproduksjonen er relativt stabil. Kraftig nedgang i husdyrproduksjonene er en utvikling vi har sett over tid i Stjørdal. De siste årene har nedgangen vært størst på melk- og storfekjøttproduksjon. Dette får konsekvenser for arealbruken og ressursutnyttelsen. Mindre behov for gras og gunstigere tilskuddssats, gjør at det dyrkes korn på arealer som slett ikke er egnet for korn. Det har også vært en kraftig tilbakegang i potet- og kålrotproduksjonen. Kommunen har en stor andel leiejord. Det jobbes godt med utvikling av nye næringer med utgangspunkt i gårdens ressurser, bl.a tilbudet «Inn på tunet».

Stort sett alt fulldyrka areal i kommunen blir i dag drevet, og enkelte steder er det rift om å få leie jord. Jord som kan drives rasjonelt med større maskiner er attraktiv, mens beitene flere steder gror igjen. Nedgangen i antall beitedyr og nedgang i melk- og storfekjøttproduksjonen må ta skylden for dette, og gjør at kulturlandskapet forringes og at ressurser ikke blir utnyttet til matproduksjon.

Gjennom innspillene til kommuneplanen ser mange gårdbrukere potensiale til gode inntekter gjennom salg av utbyggingsgrunn. Dette er kortsiktig gevinst og bidrar neppe til utvikling av landbruksnæringa. På den andre sida må flere eiere av landbruksareal avgi grunn til utbyggings- og samferdselsformål uten at de ønsker det, og dette kan føre til driftsmessige ulemper og reduksjon av produksjonsgrunnlag.

Ordføreren ser med bekymring på utviklingen i melkeproduksjonen, og nedgangen de siste ti årene har vært dramatisk. Flere legger ned drifta ved generasjonsskifte, men også yngre melkeprodusenter velger å legge ned. Kvotene selges for en stor del ut av kommunen, og det kjøpes i mindre grad inn kvote til kommunen, slik at Stjørdals andel av melkeproduksjonen går ned.

De viktigste grunnene til at mange slutter er:

- Lav lønnsomhet.
- Store investeringskostnader når driftsbygninger skal utvikles eller fornyes, og som ikke står i forhold til inntekspotensialet.
- God tilgang på alternativt arbeid.

Færre i Stjørdal investerer i moderne produksjonslokaler sammenlignet med resten av fylket, og faren for at flere vil legge er overhengende. Driftsbygningene med melkeproduksjon er i gjennomsnitt fra 1961 i Stjørdal. Miljøet for melkeproduksjon er i ferd med å bli lite, og det er få melkeprodusenter igjen i hver grend. Det er i melkeproduksjonen vi har de fleste heltidsbønderne, og melkeproduksjonen er en bærebjelke for landbruket og avgjørende for å opprettholde levende bygder.

2. Lokalt har vi liten innvirkning på de store utfordringene i melkeproduksjonen og kan gjøre lite med de viktigste årsakene til at bønder ønsker å avvikle. Inntektene i melkeproduksjonen er først og fremst styrt av sentrale rammer. Faktorene som påvirker byggekostnader kan vi heller ikke styre. Innovasjon Norge tildeles hvert år tilskuddsmidler til utbygging, og kommunen kan påvirke hvordan disse midlene

prioriteres til de ulike produksjonene. Med de store byggekostnadene et moderne løsdriftsfjøs innebærer, vil tilskudd uansett utgjøre en mindre kostnadsreduksjon.

Politisk må vi sette fokus på forholdene og jobbe mot fylkesnivå og sentralt nivå for å finne løsninger. I samarbeid med faglaga i landbruket må kommunen jobbe oppover i systemet for å synliggjøre forholdene lokalt.

I en landbruksplan vil utviklinga i melkeproduksjonen være et sentralt tema. Det er imidlertid grunn til å dempe forventningene til hva en plan kan bidra med for å snu en negativ trend.

Tiltak:

- I 2013 starter enhet næring arbeidet med å utarbeide en framtidretta og inkluderende plan for landbruket i kommunen.
- Fokus på god agronomi og bedriftslederrollen kan bidra til bedre økonomi, og her kan kommunen bidra med tilrettelegging for møteaktivitet, kurs og rådgiving med mer. Eksempelvis er det arrangert møte i Hegra med tema «Folkefjøset». Prosjektet tar utgangspunkt i utbygging av eksisterende husdyrbygning, og lanserer gode løsninger til reduserte investeringskostnader. Tilsvarende møter med aktuelle tema kan arrangeres.
- I 2007-2008 gjennomførte kommunen i samarbeid med TINE et utviklingsprogram for melkeprodusenter hvor det ble sett på utviklingsmuligheter på det enkelte gårdsbruk både innenfor tradisjonell melk- og kjøttproduksjon og nye næringer. Et slikt tiltak kan gjentas.
- Det er nettopp arrangert avløserkurs i Stjørdal, i regi av Landbruketstjenester Midt-Trøndelag. Kurset hadde stor deltagelse. Dette letter tilgangen på avløsere.
- Kommunen tar med det første initiativ til et møte med melkeprodusentene, TINE og faglaga i landbruket for å få en dialog om hvordan vi kan bidra til å utvikle næringen lokalt.